

Розглянемо один з психофізіологічних факторів.

Відтак має йтися про використання комунікативного ресурсу у процесі внутрішньо групового та міжособистісного спілкування. Відомо ж, що міжособистісне спілкування – це процес предметної та інформаційної взаємодії між людьми, у якому формуються, конкретизуються, уточнюються і реалізуються їхні міжособистісні відносини (взаємовплив, сприйняття одне одного тощо) та виявляються психологічні особливості комунікативного потенціалу кожного індивіда [4].

За оцінкою О. Ворон [5], високий рівень комунікативної культури визначається наявністю у суб'єкта спілкування ряду особистісних якостей: емпатія – уміння сприймати почуття співрозмовника, емоційний стан іншої людини; доброзичливість – пошана, симпатія, уміння розуміти інших людей; автентичність – здатність бути самим собою під час спілкування з іншими людьми; ініціативність – вміння встановлювати контакти з іншими людьми, готовність вирішувати справи в ситуації, що вимагає активного втручання; ухвалення відчуття – уміння виражати свої відчуття і готовність приймати емоційну експресію з боку інших.

Робота викладача потребує значного вагомого емоційного ресурсу у спілкуванні з аудиторією. Необхідно бути сучасним, обізнаним, прогресивним, враховуючи вікові особливості, доброзичливим і водночас об'єктивно вимогливим. Викладачі мають не тільки давати знання, але й надихати, підтримувати та патріотично виховувати нашу українську молодь. Іноді за семестр необхідно спілкуватися з великою кількістю студентів, яких бажано пам'ятати в обличчя, а краще за ім'ям та прізвищем. Необхідно бути активним користувачем комунікативних соціальних платформ зв'язку, таких як фейсбук, інстаграмм, телеграм, ватсаб та вайбер. Все це вимагає певної енергії, сил та часу.

Список посилань.

1. Древаль Ю.Д. Участь МОП у формуванні та вдосконаленні культури охорони праці / Ю.Д. Древаль // Соціально-трудові відносини: теорія та практика: зб. наук. праць. – 2016. – № 2 (12). – С. 58-66.
2. Древаль Ю.Д. Формування превентивної культури охорони праці в закладах освіти / Ю.Д. Древаль, Я.О. Сичікова // Наук. зап. [Кіровоградського держ. педагог. у-ту імені Володимира Винниченка]. – 2016. – № 9. Ч. 1. – С. 212-218.
3. Древаль Ю.Д. Проблематика організаційних конфліктів / Ю.Д. Древаль, Л.М. Лінецький // Вісник Харківського нац. технічного ун-ту сільського госп-ва імені Петра Василенка. – 2017. – №182. – С. 59-68.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : у 2-х кн. / Л.Е. Орбан-Лембрик – К.: Либідь, 2006. – Кн. 1. – 560 с.
5. Ворон О. Комунікативна культура як основа професійної діяльності педагогічних працівників / О. Ворон // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 2. – С. 30-35.

УДК

**Букагіна В.О., студентка,
Шестак Л.В., канд. юр. наук, доцент,
Національний університет «Чернігівська політехніка», viktoriay642@gmail.com**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТРОКІВ РОЗГЛЯДУ СПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

Сучасний розвиток української державності позиціонує корупцію як ключову загрозу національній безпеці та одну із найбільших перешкод на шляху розвитку країни. Корупція виступає основною перешкодою для підвищення рівня життя населення, розвитку економіки, становлення громадянського суспільства, боротьби з організованою злочинністю. Подолання корупції є серйозною проблемою, яка визначає міжнародне

становище нашої держави та політичний імідж у світі. У протидії та подоланні корупції важливу роль у нашій країні відведено адміністративному законодавству.

Корупційні правопорушення завжди впливають на суспільство й державу, руйнують їх життєдіяльність, дискредитуючи авторитет державного апарату, руйнують основні принципи, на які спирається будь-яка держава. Корупція завдає державі не тільки економічної, а й політичної шкоди, тому будь-які економічні і соціальні програми держави просто втрачають значення, а результативність будь-яких управлінських рішень зводиться нанівець [4].

Слід зазначити, що поняття корупції закріплено у Законі України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції». Так, відповідно до ст. 1 цього Закону, корупція - це «використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [5].

Безпосередньо адміністративна відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, встановлена главою 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) – «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» [3].

Резолюція Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією» радить гарантувати визнання національної та міжнародної корупції кримінальною [6]. Тому в перспективі відповідальність за найбільш суспільно небезпечні корупційні діяння повинна бути лише кримінальною, а не адміністративною. Слід прискорити реформу КУпАП, бо без цього реформування правової системи України залишається незавершеним, триватимуть колізії у законодавстві [2].

Згідно із дослідженням Індексу сприйняття корупції Corruption Perceptions Index, CPI, проведеним у 2021 році міжнародною організацією Transparency International, Україна у щорічному рейтингу країн за рівнем корумпованості отримала 32 бали зі 100 можливих. Як зазначає організація Transparency International, з огляду на 10-річну ретроспективу цей показник свідчить про «застій» у боротьбі з корупцією [1]. Тому очевидно, що поняття «строки притягнення до адміністративної відповідальності за порушення, пов'язані з корупцією» варте окремої уваги.

Законодавство надає спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері боротьби з корупцією (Національному агентству з питань запобігання корупції, поліції, органам прокуратури, судам) доволі комфортні строки для притягнення до відповідальності осіб, які вчинили порушення, пов'язане з корупцією. Проте уповноваженим чомусь завжди бракує часу на виконання прямих обов'язків – складання відповідних протоколів про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, – і вони вдаються до вільного тлумачення статі 38 КУпАП [4].

Так відповідно до частини третьої статті 38 КУпАП: «Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також правопорушень, передбачених статтями 164-14, 212-15, 212-21 КУпАП, може бути накладено протягом трьох місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення» [3].

І тут можна вбачити гру словами: «протягом трьох місяців з дня його виявлення»: посадові особи Національного агентства з питань запобігання корупції, Національної поліції, органів прокуратури вважають моментом виявлення правопорушення, пов'язаного з корупцією дату складання протоколу про вчинення адміністративного правопорушення.

Таке розуміння змісту статі 38 КУпАП дозволяє посадовим особам, уповноваженим на складання адмінпротоколів, одночасно зловживати і нехтувати своїми посадовими обов'язками, в частині належного та вчасного розгляду інформації про факт вчинення порушення, пов'язаного з корупцією. Подібні дії породжують корупційні ризики у діяльності самих «уповноважених осіб – борців з корупцією», оскільки створюють умови для зловживання своїми правами.

Тому посадові особи, уповноважені на складання адмінпротоколів, суд, адвокат та особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, мають чітко розуміти, що є моментом виявлення адміністративного правопорушення.

Прихильники позиції, що моментом виявлення порушення, пов'язаного з корупцією, є дата складання адмінпротоколу, – зауважують, що законодавче обмеження строків збору документів, складання адмінпротоколу та розгляду цього протоколу судом є перешкодою для притягнення «корупціонера» до відповідальності (оскільки 90 днів замало для такої роботи) [4].

Водночас статтею 277 КУпАП визначено: «Справа про адміністративне правопорушення розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи» [3].

Строк розгляду адміністративних справ про адміністративні корупційні правопорушення зупиняється судом у разі якщо особа, щодо якої складено протокол про адміністративне корупційне правопорушення, умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися (хвороба, перебування у відраженні чи на лікуванні, у відпустці тощо)».

Керуючись принципом верховенства права варто наголосити, що моментом виявлення порушення, пов'язаного з корупцією є момент отримання інформації про таке порушення уповноваженими (особою чи органом державної влади). При цьому складання адміністративного протоколу про вчинення порушення, пов'язаного з корупцією – є лише окремою процесуальною дією, вчиненою на підставі виявленого факту порушення, пов'язаного з корупцією (факт виявлення порушення – це окрема подія, яка завжди передуює складанню протоколу про вчинення порушення).

Тобто, якщо до Національного агентства, національної поліції чи органів прокуратури надійшло повідомлення про вчинення особою порушення, пов'язаного з корупцією, – то моментом виявлення порушення є час надходження цього повідомлення до відповідного уповноваженого органу, а якщо ідентичні повідомлення надійшли до різних органів, чи посадових осіб, уповноважених складати такі протоколи, – моментом виявлення вважається перше (за часом отримання) надходження такого повідомлення до уповноваженого органу чи особи.

Показово, що жодного працівника Національного агентства з питань запобігання корупції не притягнуто до відповідальності за порушення строків, встановлених статтею 38 КУпАП (попри численні факти порушення строків притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили порушення, пов'язані з корупцією) [4]. Тому варто внести корективи до статті 38 КУпАП, де чітко зазначити, що моментом виявлення порушення, пов'язаного з корупцією – є час/момент отримання інформації про виявлене правопорушення (не дата складання протоколу!).

Процесуальні та інші порушення відповідних органів дозволять оскаржити рішення про притягнення до відповідальності за порушення, пов'язане з корупцією, як в національних так і в Європейському суді з прав людини. Тому лише бездоганне дотримання законодавства посадовими особами, уповноваженими на боротьбу з корупцією, дозволить правомірно притягти порушника антикорупційного законодавства до відповідальності і не дасть йому шансу оскаржити таке притягнення у суді вищого рівня.

Список посилань

1. Індекс сприйняття корупції – 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjniattya-koruptsiyi-2021/>
2. Клімова С., Крайник Г., Ніколайчук С., Роздайбіда А. Антикоруційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посіб. / за заг. наук. ред. А. В. Роздайбіди. 2-ге вид., перероб. та допов. Х., 2014. – 364 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984.
4. Настюк В.Я., Крайник Г. С. Проблеми адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в Україні. Право України. 2015. № 12. С. 48-57.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. – №49. – С. 2056.
6. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/994_845

УДК 341:347.65

Барабаш А.Г., канд. юр. наук, доцент
Сурай А.О., студентка

Національний університет «Чернігівська політехніка», alla.barabash.73@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Актуальність теми. На сьогоднішній день шлюби за участі іноземного елемента є звичайним явищем. Добре, якщо такий шлюб видається щасливим, але часто різниця у менталітеті, звичаях, релігії, побутові негаразди призводять до розірвання міжнародного шлюбу. Якщо у шлюбі народилися діти, подружжя зіштовхується не лише з проблемою розподілу обов'язків по їх утриманню, але й додатково виникає питання обрання сімейного законодавства, яке буде регулювати стягнення аліментів.

Міграція жінок та дітей, зумовлена воєнними діями на території України, може призвести до виникнення ще більшої кількості зобов'язань по сплаті аліментів на користь дитини, яка знаходиться за кордоном. Звідси проблема стягнення аліментів у міжнародному приватному праві вбачається надзвичайно актуальною.

Мета дослідження полягає у визначенні правових аспектів регулювання стягнення аліментів за кордоном.

Виклад основного матеріалу. Термін «аліменти» походить від латинського «alimentum» – годування, утримання. На наш погляд, під аліментами слід розуміти певну суму коштів, яку один із членів сім'ї (колишніх членів сім'ї) зобов'язаний сплачувати на користь іншого члена сім'ї. Аліменти можуть сплачуватись одним із подружжя на користь – іншого, повнолітньої дитиною на користь батьків тощо. Найчастіше обов'язок сплачувати аліменти виникає у одного з батьків на користь неповнолітньої дитини, яка проживає з іншим із батьків.

Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві – це зобов'язання особливого роду, що виникають на основі внутрішнього сімейного законодавства, положень міжнародно-правових актів і характеризуються складним суб'єктним складом та елементами публічності. Складність суб'єктного складу зумовлена наявністю іноземного елемента, тобто платником або одержувачем аліментів є іноземець.

Правове регулювання зобов'язань щодо утримання здійснюється згідно з нормами Закону України «Про міжнародне приватне право» та нормами міжнародних конвенцій. У ст. 67 вищевказаного Закону викладене основне правило колізійного регулювання виплати аліментів: зобов'язання щодо утримання, які виникають із сімейних відносин, крім